



ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ



ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΔΥΟ ΚΟΥΤΩΝ

ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΙ

— Ποτέ δὲ σὲ εἶδα τόσον κουτό, ὅσο ἐδῶ καὶ λίγον καιρό.

— Ἐγὼ λοιπὸν τὸ ὕψος;

— Ποτέ δὲν τὸ εἶχες τόσο!

— Περίεργο!

— Δὲν ξέρω... Μὰ μοῦ θυμίζεις καταπληκτικὰ λάμπιους συμπληθιτικούς, γέριους γαϊδάρους, σὲ ὠρισμένες στιγμὲς τῆς ζωῆς τους. Τί σοῦ συμβαίνει; Θὰ ἤμωνα πολὺ περίεργος νὰ μάθω.

— Διανοοῦμαι, φίλε μου, διανοοῦμαι.

— Ἀνήρεις λοιπὸν κ' εἶσὶν στὸ γένος τῶν «διανοομένων»;

— Ἀκριβῶς! Ἀνήκω στὸ γένος, ποὺ μᾶς χρειάζεται αὐτὴ τῆ στιγμή. Ὡς τώρα ἦταν ἡ σειρά τῶν πολεμιστῶν. Τώρα ἔρχεται ἡ σειρά ἡ δική μας. Θὰ ξαναχτίσουμε ὅ,τι γκρέμισαν ἐκεῖνοι καὶ θὰ συμπληρώσουμε, ὅ,τι ἔχτισαν. Ἡ ἀποστολή μας εἶνε μεγάλη.

— Καὶ εἴσατε πολλοί, ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα;

— Πανοπολλοί! Δὲν φαντάζεσαι πόσοι!...

— Στὰ χωράφια;

— Ὅχι, ἀδελφέ!

— Στ' ἀπειροτόγιστα οἰκόπεδα;

— Μὴν ἀστειεύεσαι, παρακαλῶ! Οἱ δρόμοι εἶναι γεμάτοι ἀπὸ μᾶς.

— Καὶ τί κάνετε;

— Τίποτα! Ἄν ἐκάναμε τίποτα, δὲν θὰ ἤμασταν διανοούμενοι. Θὰ ἤμασταν σὰν ὅλο τὸν ἄλλο κόσμο.

— Ποῦ εἶναι τὸ λοιπὸν ἡ δουλειά σας;

— Διανοοῦμεθα, σοῦ εἶπα. Δὲν σοῦ φαίνεται ἀρετό;

— Καὶ ὅμως συλλογίζομαι, ὅτι ποτὲ ὁ ἀγαθότατος ἐκεῖνος ποιητῆς, ὁ Φρανσῖς Ζάμ, δὲ θὰ ἤθελε νὰ μπῆ μαζί σας στὸν Παράδεισο.

— Τί ἐννοεῖς;

— Ἐγνοῶ, ὅτι ὁ ποιητῆς παρεκάλεσε κάποτε τὸ Θεό, νὰ τὸν ἀξιῶσιν νὰ μπῆ στὸν Παράδεισο, μαζὶ μὲ τοὺς γαϊδάρους. Τοὺς ἀγαποῦσε γιὰ τὴν ταπεινοσύνη τους καὶ τὴν ὑπομονή τους. Ὅμως, δὲν ὑποθέτω, πὸς ὁ ποιητῆς θὰ σοῦκανε ποτὲ αὐτὴ τὴν τιμὴ, μ' ὅλη τὴν οὐσιότητα, ποὺ δείχνεις μὲ τοὺς ἐδνοούμενους του.

— Γιατί;

— Ἔτσι φαντάζομαι. Δὲν ξέρω...

— Καὶ ὅμως ἕνας γέριος γαϊδάρος, γεγμενός στὸ νοσίδι, φαίνεται σὰν ἕνας φιλόσοφος, ποὺ μὲ ὅλα τὰ βιάσιμα, δὲν ἀποφάσισε ποτὲ νὰ τινάξῃ ἀπάνω ἀπ' τὴν γάχη του τὴ φιλοσοφία του, ὅπως τινάξε τὰ κορίνια του. Τίποτε δὲ μοιάζει μ' ἕναν διανοούμενο σὰν κ' αὐτόν. Δὲν μοῦ εἶπες καὶ μόνος σου ποῖν πὸς ἔχω τὸ ὕψος;

— Ὑπάρχει ὅμως μιὰ διαφορὰ.

— Σὲ βάρος τοῦ γαϊδάρου, βέβαια.

— Ὅχι! Σὲ βάρος τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ γαϊδάρος διανοεῖται καὶ φιλοσοφεῖ γιὰ λογαριασμὸ δικό του. Καὶ

εἶδες μὲ ποῖον ὑπέροχο τρόπο! Ἀφοῦ σήκωσε στὰ νιάτα του, ὅλα τὰ φορτώματα, ποὺ τοῦβαλε στὴ γάχη του ὁ ἄνθρωπος, σηκώνει, μὲ τὴν ἴδια ὑπομονή, μένα στὸ χωράφι, ὅπου σέρνει τ' ἄθλια γερατιά του, τὸ φόρτωμα τῆς ἀθλιας ζωῆς, ποὺ τοῦδωκε ὁ Θεός. Ὡς ποὺ νὰ τὴν τινάξῃ κ' αὐτὴν στὸ τέλος, κ' ἐλευθερωμένος ὀλότετα, νὰ μοῦ μπῆ στὸν Παράδεισό του. Δὲ γράφει βιβλία, δὲ βγάζει λόγους, δὲ σκορπίζει μανιφέστα...

— Καὶ ὅμως διανοεῖται. Δὲν τὸν βλέπεις πὸς περπατεῖ σκυφτός καὶ κουνάει τὰ μεγάλα του τ' αὐτιά;

— Σοῦ εἶπα, ὅτι, κ' ἂν διανοεῖται, διανοεῖται γιὰ λογαριασμὸ δικό του. Δὲ διανοεῖται γιὰ λογαριασμὸ τῶν ἄλλων γαϊδάρων. Καὶ γι' αὐτὸ κάθε γαϊδάρος περπατεῖ μοναχός του. Ἔχει σύντροφό του τὴ φιλοσοφία του κ' αὐτὴ τὸν φθάνει. Ὅλοι μὴπως οἱ ἀληθινοὶ φιλόσοφοι δὲν κάνουν τὸ ἴδιο;

— Ἐπιμένεις λοιπὸν;

— Ἐπιμένω, πὸς ὁ Φρανσῖς Ζάμ δὲ θὰ εἶχε ποτὲ τὴν ἐπιθυμία νὰ μπῆ στὸν Παράδεισο μ' ἕνα κοπάδι διανοομένων Ἑλλήνων. Θὰ προτιμοῦσε πάντα τὴ συντροφιά τῶν διανοομένων γαϊδάρων.

— Κύριε, εἶμαι ἄνθρωπος καὶ διανοούμενος. Παρακαλῶ!

— Τὸ βλέπω! Καὶ σοῦ ξαναλέω: Ποτὲ δὲ μοῦ φάνηκες τόσο κουτός, ὅσο ἐδῶ καὶ λίγον καιρό. Μοῦ κάνεις λύπη.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Ἀπὸ τὸ τελευταῖο γελιάδιον τοῦ περιοδικοῦ «Ἑσπερίων» Ἑπιθεώρησις ἀρχισε νὰ δημοσιεύεται ἡ μελέτη τοῦ Δ. Π. Ταγκόπουλου «Ὁ Ψυχῶς καὶ ἡ Πολιτικὴ» ποὺ θὰ ἐκδοθῆσιν σὲ 3—! γελιάδιον. Ἡ μελέτη τοῦ Ταγκόπουλου διαβάσθηκε τὸν προπερασμένον χειμῶνα σ' ἕνα ἀπὸ τὰ φιλόλογικὰ Σαβατιέθραδα, ποὺ εἶχε ἀρραγῶσαι τὸ λογιεχνικὸν περιοδικὸν «Πυρρός» καὶ ποὺ σ' αὐτὰ ἐξείσθησε τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ἀπὸ διάφορος μερῆς μὲ τὴ μελέτη τοῦ Ρήγα Γκόλη: «Τὸ ταξίδι τοῦ Ψυχῶς» τοῦ Κώστα Παροῦτη: «Ὁ Ψυχῶς καὶ τὸ νεοελληνικὸν διήγημα», τοῦ Πάνου Δ. Ταγκόπουλου: «Ὁ Ψυχῶς καὶ ἡ Ποίησις» καὶ τοῦ Κώστα Βελύρη: «Τὸ Ψυχικὸν θέατρο.» Στὴ μελέτη του αὐτὴ ὁ Ταγκόπουλος, ἐξείσθησε ὅλο τὸ πολιτικὸν καὶ ποιητικὸν ἔργο τοῦ Ψυχῶς, βγάζει ἀπ' αὐτὸ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀνευρεμένου πολιτικοῦ, ὅπως τὸν ἀρραγῶσαι ὁ πνευματικὸς ἀρχηγὸς τῆς Ρωμοσύνης.

— Στὸ ἐρχόμενον γελιάδιον θὰ δημοσιεύοιμε κριτικὴν τοῦ Ρήγα Γκόλη γιὰ τὰ «Τραγοῦδιον» τῆς Μυρτιώτιδος.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Γ α λ λ ι α. — Ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες μας παρακολουθοῦνε τὴν τὴν στήλην, θὰ θυμῶνται πὸς στὸ 30 φύλλον τοῦ «Νουμά» τῆς 6ης Ἰουλίου δημο-

σιέγαμε ένα κομμάτι σημείωμα για τον ποιητικό τόμο του Jules Supervielle, που βγήκε τελευταία με τον τίτλο «Ποιήματα». Δημοσιεύουμε σήμερα μεταφρασμένο το γράμμα που λάβαμε την περασμένη βδομάδα από το Γάλλο ποιητή :

Plombières, 8 Αυγούστου 1919.

Αγαπητέ μου συνάδελφε

Αληθινά δεν ξέρω πώς να σας ευχαριστήσω για την τόσο γενναιόδωρη μελέτη που δημοσιεύατε για τα «Ποιήματά» μου. Θέλω να δείτε σ' αυτά όχι μόνο κείμενο που ίσως κατόρθωσα να βάλω, μόν' ακόμη και κείμενο που θάθελα να βάλω μέσα σ' αυτά.

Είμαι περήφανος που μου δώσατε μια τέτοια θέση σε μίαν εφημερίδα τόσο αξιοσημείωτη στην ιδέα της άγνης και υψηλής φιλολογίας, κι είναι για μένα γλυκό που με έποδεχτήκατε με τόση καλωσύνη στην πατρίδα του πολύ μεγάλου Μωσούς, τον όποιο θαυμάζω με πάθος, και του όποιον το άστρο λάμπει ύλο και πιο καθαίο και λαμπρό στο λογικό στερέωμα.

Μου κάνετε την τιμή να αναφέρετε πολλούς στίχους που αγαπούσα και που μου γίνονται ιδιαίτερα αγαπητοί. Είμαι εξαιρετικά συγκινημένος που κάνετε τον κόπο να μεταφράσετε το : «Φοβάμαι μήπως στους στίχους μου μέσα:...» που λογαριάζεται από πολλούς φίλους μου ως το καλύτερό μου ποίημα.

Θάναυοιόσω στον Πάολ Φόρ τη μετάφραση του έρωτός σας (με την πεποίθηση πως θά χαρεί πολύ για τα όσα λέτε γι' αυτόν)...

Λεχτείτε, αγαπητέ συνάδελφε, να σας εκφράσω τη μεγάλη μου φιλολογική εκτίμηση και τη ζωηρή μου ευγνωμοσύνη.

Jules Supervielle

... Στη *Minerve Française* γράφει ο Maurice Allem τάχλουνθα για το «Κήρυγμα των Διανοσόμενων» που δημοσιεύαμε στο «Ασπύδι» 22 του «Νουμά». Ο στωικισμός αναγνώστης, μελετητής έχει στο κήρυγμα και τα παρακάτω λόγια, θα μπορεί να κάνει σύγκριση της διανοητικότητας δυο ειδών ανθρώπων, και να μετρήσει το άγρευτο χάσμα που χωρίζει τους ανθρώπους, ακόμα κι όταν ζούν στον ίδιο τόπο και την ίδια εποχή, χωρισμα τρισμύρια από τα κοινά σύννορα, τις γλώσσες ή τις θρησκείες.

«Η Ουμάνιτε δημοσίευσε στις 26 του Ιουνίου, χαρακτηριστικώς το ως «περήφανη δήλωση των διανοσόμενων», ένα κήρυγμα που της στάλθηκε από τον κ. Ρομάν Ρολάν, και που ο σκοπός του ήταν να φέρει μεταξύ σ' άλλους «εργάτες του Πνεύματος» όλων των χωρών, οποιαδήποτε κι αν ήταν η στάση των χωρών αυτών κατά τον πόλεμο, μιαν αδερφική ένωση, «μια νέαν ένωση πιο στερεή και πιο σύγουρη από την παλιά». Αυτό το έγγραφο ήταν υπογραμμένο, από την πρώτη ημέρα, από 46 υπογραφές: «μια από την Δανία, μια από την Έλβετία, δυο από την Καταλονία, τρεις από την Ολλανδία, τέσσερες από τη Σουηδία, χόρες σ' άλλες, και, από τα εμπόλεμα κράτη: μια από τις Ένωμένες Πολιτείες, δυο από την Αγγλία, δυο από την Ιταλία, τέσσερες από

τη Βέλγιο, μια από την Αυστρία, και τέλος πέντε από τη Γερμανία κι είκοσι από τη Γαλλία. Αυτοί λοιπόν που υπογράψαν, ήταν σύμφωνα πως ή παλιά ή ένωση, αν κι «αδερφική», δεν ήταν ούτε «στερεή» ούτε «σύγουρη» και σ' αυτήν της την ατέλεια αποδίδουν τη σύγκρουση που έριξε ανάμεσα σ' τους πόλεμους.

Απάνω σ' αυτή τη σύγκρουση, λένε, οι περισσότεροι από τους διανοσόμενους — όχι όλοι, γιατί βρεθήκαμε μερικοί που κατόρθωσαν να ένωθούν και να σταθούν ίσαμε το τέλος πάνω από τον τσακωτό (au-dessus de la mêlée) — μά, τελωσάντων, οι περισσότεροι «μεταχειρίστηκαν» την επιστήμη τους, την τέχνη τους, το λογικό τους για να υπηρετήσουν τις κυβερνήσεις τους. Αντίληψη στενή κι ανακριβής, γιατί θά ήταν πιο σωστό να πει κανείς πως οι κυβερνήσεις, οι διανοσόμενοι κι όλοι οι άλλοι οι πολίτες κάθε χώρας μεταχειρίστηκαν την επιστήμη τους, το λογικό τους και τις δυνάμεις τους για να υπηρετήσουν την κοινή πατρίδα τους: το ίδιο για να υπηρετήσουν την απειλητική κι επιδεικτική πατρίδα τους, εκείνοι την πατρίδα τους που κινδύνευε από την απειλή και την επίθεση των άλλων.

Γι' αυτό δεν μπορούμε να σημειώσουμε το αίτιο της άδικης αμεροληψίας που κάνει αυτούς που υπογράψαν αυτό το έγγραφο, να γράφουν: «Λε θέλουμε να ρίξουμε τ' άλλο σ' ένα κινέταν, κανένα δ' κατηγορούμε.»

Και κείνο που είναι το λάθος, το άδικο κ' ή άδικία, είναι συγχρόνως ή καταδίκη του κηρύγματος τους, που δεν κάνει καμιά διάκριση μεταξύ σ' άλλους διανοσόμενους του ενός και του άλλου στρατοπέδου. Τους κατηγορούν όλους μαζί πως «έγρυψαν» μες σ' άλλους σ' άλλους της γνώσης τους, της μνήμης τους, της γαυτασίας τους, παλιά και καινούργια επιτεύγματα για να διαφεντέψουν το μίσος.»

«Οι Γάλλοι διανοσόμενοι δεν είχαν καμιά ανάγκη να μεταχειριστούν τη γαυτασία τους ή ιστορία έφτανε να τους προσηθέσει αρκετούς λόγους, κι αρκετά δυνατούς, για να μισήσουν τους έχθρούς τους. Όμως δίχως να καλέσουμε αυτούς τους αρχαίους λόγους που, πρέπει εδώ να το πούμε, οι περισσότεροι από μ'ας τους είχαν λησμονημένους, το γεγονός και μόνο της προσβολής και οι λεπτομέρειες αυτής της προσβολής τους προμήθευαν αρκετούς και πάρα πολύ καινούργιους.

«Κι όταν διαβάζουμε πως : «Κάνοντας έτσι, άσχημηναν, ταπεινώσαν, εξευτέλιον την οκνήν αυτοί οι ίδιοι που ήταν οι αντιπρόσωποι της.» — αιστανόμαστε την ανάγκη να ζητήσουμε από τους Γάλλους που υπογράψαν αυτή την περίπτωση, να μ'ας αναφέρουν, προς άσους των διανοσόμενων της πατρίδας τους, ένα παράδειγμα άσχημίσματος, ταπεινώσεως και εξευτέλισμού της οκνήνης, σαν αυτό που παρονοίασαν εκείνοι οι έννενηντα τρεις Γερμανοί διανοσόμενοι, από τους όποιους ούτε ένας δ' έβρίσκει ανάμεσα σ' αυτούς που υπογράψαν πρώτοι το κήρυγμα του Ρομάν Ρολάν, και οι όποιοι, τότε που έλλίξανε προς ή νίκη θά τους έδινε άφεση άμαρτιών για το ψέμα τους, είχαν την τόλμη, δένοντας μ' αυτό το ψέμα τ' όνομά τους

και την τιμή τους, να οργηθούνε επισήμως, μπροστά σ' όλο τον κόσμο, κακουργήματα θεβαιωμένα.

«Η ίδια προσπάθεια να μη γίνεται καμιά διάκριση του άσπρου από το μαύρο φανερόνεται στις ακόλουθες γραμμές :

«Και τώρα, που απ' αυτή την άγρια σύγκρουση, όλοι όσοι ανακατεύτηκαν, νικητές και νικημένοι, θραίνουν ισακισμένοι, φτωχευμένοι και, στο βάθος της καρδιάς τους — κι' ας μη θέλουν να ήμολογήσουν — ταπεινωμένοι και ντροπισασμένοι απ' αυτόν τους τον παροξυσμό τρέλας : ή σκέψη που είχε ανακατευτεί στους άγώνες τους, θραίνει κι' αυτή μειωμένη».

Φτωχευμένοι, ναι. ισακισμένοι, ναι. Όλα τα εμπόλεμα έθνη, κ' ή νικήτρια Γαλλία ακόμα περισσότερο από τη νικημένη Γερμανία. Όμως, αν ή Γερμανία μπορεί να αισιάνεται για την ήττά της ταπεινώση ανάλογη με την άλαζονία, με την όποια προκάλεσε πώς αντιπάλους της : άμπορεί να αισιάνεται ντροπή ανάλογη με τον καιρό και τις φροντίδες που είχε βάσει για ναποχήσει, μόνη ανάμεσα στα έθνη, τη δύναμη που κούιζε πώς ήτανε το μόνο οίγουρο μέσο της νίκης, — μπορεί να είναι το ίδιο και για τη Γαλλία ; Είκοσι Γάλλοι συγγραφείς ύπόγραψαν αυτές τις γραμμές. Όμως φαντάζομαι πώς κανένας απ' αυτούς, ούτε αυτός ό ίδιος ό Ρωμαίν Πολλάν, δε θα αισιαιώτανε τον εαυτό του ταπεινωμένο και ντροπισασμένο, αν του τύχαινε κανένυ θρόδι, στη γωνιά κανενός δρόμου, να θγει νικητής εναντίον ενός που θα του οργνότανε με κακούς σκοπούς.

«Όμως το κήρυγμα λέει άκμα : Μέσ' απ' όλα αυτά τα πάθη της άλαζονίας και της άμοιβαίας καταστροφής δεν ξεχωρίζουμε κανένα, ύποδοκιμάζουμε όλο».

«Ένυ έθνος που καταστρέφει για να καταχτήσει ή για να κυριαρχήσει ένα έθνος που θροικεται άναγκασμένο να καταστρέφει για να υπερασπίσει το έδαφός του, ή την ανεξαρτησία του, όταν δεν υπερασπίζει και τα δυο μαζί, — είναι το ίδιο πράγμα στα μάτια των «εργατών» του πνεύματος που δημιουργαν αυτ' το κήρυγμα ; Καταδικάζουν λοιπόν την άμυνα ίσια με την επίθεση ; Ό κ. Ρωμαίν Πολλάν, αν του παρουσιασθεί ή περίπτωση, στη γωνιά του δρόμου, όπως είπα πριν, θάφρισει λοιπόν να τονέ χτυπήσουν και να τονέ σκοτώσουν ; Κι' ένα έθνος, σε μιá τέτοια περίπτωση, δεν πρέπει να κάνει τίποτα άλλο, παρά να φερθεί σά μάτρωας, για να μην αθγατίσει την τρέλα ή τις άμαρτίες του κόσμου, αυτό είναι ή τοιοιόζή άνεξικανία. Όμως δεν έχουμε όλοι τόσο ευαγγελικές ψυχές.

«Αυτό το κήρυγμα, που δεν μπορεί κανείς να επιπροθήσει, και που δε θα μου ήταν δυνατό να ύπογράψω εκείνο που μπορεί κανείς να ύνοιάσει το κριτικό του μέρος, έχει, καθώς ήδη παρατήρησα, ένα θετικό σκοπό : να δημιουργήσει μεταξύν των διακονμένων μιάν άδερφροήνη τέτοια, που εά μποροόσε να ματαιώσει ένα νέο πλέμο. Κανένας δεν μπορεί να ξέρει αν, πιδ δυνατή και πιδ άποτελεσματική απ' θ,υ δειχτήκε σ' αυτό το ζήτημα ή διεθνιστική ένωση της οικουατικής εργασίας, θα μποροήσει ή ένωση των εργατών του πνεύματος να δείξει μιá

μέρα ετή την ικανότητα. Έύχομαι να μη θροδοίμε στήν ανάγκη να κάνουμε αυτό το πείραμα.

«Τό να φτάσει ή άνθρωπότητα, άργά ή γρήγορα, σ' ένα τέτοιο ύψος πνεύματος και σωφροσύνης, που να μπορεί να της εξασφαλίσει μιá παντοεινή ειρήνη, είναι, θαρρώ, ό πόθος όλου του κόσμου. Δέν είναι φρεικό να γροέσει ό άνθρωπος τους κόπους, τα θάσανα, τον κίνδυνο. Ό άνθρωπος είναι από τη φύση ειρηνικός. Οί Γάλλοι έκαναν έναν πόλεμο που δέν τονέ φανταζότουσαν και που δέν ήτανε γι' αυτόν έτοιμασμένοι. Δέν τον έκαναν από εγχαρίστηση της καρδιάς τους : όμως, μιá φορά που ό πλέμος παρουσιήκε, τον έκαναν μ' όλη τους την καρδιά. Τό ζήτημα δεν είναι αν πρέπει κανείς να είναι ειρηνικός : το ζήτημα είναι αν πρέπει να είναι κανείς, καλά και σώνει, ειρηνικός με κάθε θυσία.

«Τό κήρυγμα των διακονμένων, με κάποια μεγαλουργία, μα και με κάποια άορισία, κηροέγει την ύπεροχή κι' άπαιεί τη θασιλεία του πνεύματος. Έχει πολύ δίκιο. Δέ θα επιμείνω στο γεγονός πώς, καθώς παρατήρησα παραπάνω, μέσα στους σάράντα πρώτους που ύπόγραψαν αυτό το κήρυγμα, δεν είναι παρά μόνο πέντε Γερμανοί άπέναντι σε είκοσι Γάλλους. Όμως είναι έντελώς βέβαιο πώς ή θασιλεία του πνεύματος δεν μπορεί να εξασφαλίσει, πώς δηλαδή ή άνθρωπότητα δεν μπορεί να φτάσει στο ύπεριο σημείο του πολιτισμού, παρά μόνο τη στιγμή που όλοι οι λαοί της γής, ή, ειδικά για μās, όλοι οι λαοί της Έυρώπης, θα ήταν προδύνοι ν' άναγνωρίσουν αυτήν την ύπεροχή και να κάνουν να έροθεί ή ποθουμένη θασιλεία.

«Έκείνοι που ύπόγραψαν το κήρυγμα θα έργαροτόν γι' αυτό. Οί Γάλλοι διακονόμενοι που θροικεται μεταξύν σ' αυτούς, να είναι έντελώς βέβαιοι πώς, για ένα τέτοιο σκοπό, δεν ήταν ανάγκη και πώς, δίχως άλλο, δεν είναι φρόνιμο να χαιρείσουμε τόσο θιαστικά, ύνομάζοντός τους άδερφούς μας, τους εργούς μας, που άκόμα δέν έχουν άφοπλιστεί πώς είναι προτιμότερο να περιμένουμε ύποου αυτοί οι έχτροί να μās δώσουν οσοθαές και οίγουρες έγρήρες για τα καινούργια τους άδερφικά αισήματ' μιá ύπόθεση που θα χρειαστεί ίσως να περάσει περισσότερο από μιá γενιά. Άς μου επιτραπεί τέλος να δηλώσω πώς όσοι από μās, για τους λόγους που είπα, ή και γι' άλλους άκόμα, δε θα ύπογράψουν αυτό το κήρυγμα, δε θα έργαστούν με λιγότερο ζήλο, παντού ύπου θα μποροούν, κι' όσο μποροούν για να κάνουν δυνατή την ποθητή θασιλεία του πνεύματος.—»

Άποσένυουμε τα πολλά ορόλια για πολλούς λόγους και γιατί δεν μποροόμε να δώσουμε σήμερα την προπομένη άπάντηση. Έμεις δε βλέπουμε σ' ελά αυτά τίποτα άλλο, παρά την αιώνια κατάρα που χωρίζει τους άνθρώπους. Νομίζουμε πώς άκούμε την πεθερά που οίγει τάδικα στη νύφη της, το πάθος που σκοτιίζει το λογικό, έτσι που να τα βλέπει τα πράγματα μόνο απ' τη μιá μεριά. Γιατί κάθε άνθρωπος που βλέπει τα πράγματα αντικειμενικά, ξέρει πώς ό Έυρωπαϊκός πόλεμος ήταν από καιρό έτοιμος. Όλοι τονέ περιμέναιε σά μιάν ανάγκη, σήν κάτι άναπόφευγο. Παραμόνευε από μέσα απ' τις καρ-

ρές μας και από μέσ' από τη λογική μας. Είναι θέ-
σιο πώς βίλοι βίλοι σκέπτονται σάν τόν Άλλεν, είτε
Γάλλοι είναι, είτε Γερμανοί, είτε Τούρκοι, είτε ό-
ποιασδήποτε άλλης εθνικότητας, έχουν πεποίθηση
πώς αυτοί έχουν τό δικίο μαζί τους, κ' όί άλλοι τό
άδικο. Τούς λείπει τό αντικειμενικό άγνάτευμα τής
αλήθειας. Τί, Τολοσήδες θά γινούμε; Πφ! δέν
έχομε βίλοι τόσο ευαγγελικές ψυχές!

"Όμως ό Τολοτής λέει :

"Αν δέν άνθρωποι μειώσουν μέσα ό' ένα κατη-
λειό και, παίζοντας χαριτιά, τσακωνούν, δέν μπορώ
νά κραιπάλωσώ τόν Έναρ από τούς δυό, όσο πεισιτικά
κί' ών είναι τά επιχειρήματα του άλλου. Η αίτία
τής κακής τους διαγωγής δέ θοίσοεται, μέ κανένα
τρόπο, ειό γεγονός πώς ό Ένας απ' αυτούς έχει δι-
κιο, μόνο ειό γεγονός πώς, αντί νά έργάζονται ή-
συχια και ν' άνασταίνονται, θεώρησαν σωστό νά πι-
νω: κρασί και νά παίζων χαριτιά μέσα ό' ένα κα-
τηλειό.

"Όμως τό ζήτημα δέν τελειώνει. Κί' ούτε περι-
μένουμε νά δούμε τό τέλος τών πολέμων. Η μόνη
έλλίπα κί' ό μόνος πόθος μας είναι νά θρωθούνε όσο
τό δυνατό περισσότεροι άνθρωποι πού νά μπορέ-
σουν νά λευτερώσουν τό πνεύμα τους από τό πε-
σί τους, και ό' αυτούς άλευθύνεται τό κήρυγμα
των διασσωμένων. Και τά πάρα λέρα πιά τί έμπι-
σθενόμαστε στού Θεού τά χέρια.

Και για νά τελειώσουμε, προσφέρουμε για φρο-
νιό σιούς άναγνώστες μας και τούτα :

Στό ίδιο τεύχος τού ίδιου περιοδικού ό Lucien
Corgheol δημοσιεύει, μέ τόν τίτλο L' esprit de
France, ένα είδος διάλογο μεταξύ ενός Γάλλου,
ένός Ιταλού και ενός Άγγλου. Τό θέμα είναι ή
πνευματική αντικειμενικότητα των Γάλλων απέναν-
τι σ' άλλα έθνη πού δέν μπορούν, αυτό ακριβώς πού
λέμε παραπάνω, νά κρίνουν δίχως νά συνεργάζονται
τά νεύρα τους και ή καρδιά τους. "Όμως όλος ό
τρόπος πού θέλει ό συγγραφέας νά χωρίσει τή δια-
φορικότητα των διαφόρων εθνών, άποδειγνει πως
αυτός ό ίδιος δέν τήν έχει τέλεια αυτήν τήν άρε-
τή. "Αν θέλετε νά ξέρετε ως πού φτάει, μάθετε
πώς τόν Γκαίτε πού, πρέπει νά όμολογήσουμε, τόν

αναφέρει ως μεγάλο, τόν όνομάει κάποιον : ce
grand Barbare.

"Ένας άλλος, δέ θυμάμαι πού ακριβώς, για νά έ-
ξαιρέσει αυτός τόν Γκαίτε, δέ θυμάμαι από πού κα-
νόνα, τόν όνομάει le grand Latin, πού τέλος πάν-
των δέν είναι κί' άσκημο.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Π. Α. Βρ. Τό έχομε βέβαια πρόχειρο, όμως πρέπει νά
έχεις υπ' όψη πώς δέν μπορούμε νά κρατούμε αυστηρά τή σει-
ρά, γιατί πολλές φορές ό χώρος πού μας μένει μας αναγκάζει
νά προτιμήσουμε ένα άλλο νεύτρο ως συντομότερο. - κ. Δ.
Μαυρ. Σμύο. Σημιογραφία τους. "Όμως γιατί δέ μεταφράζεις
και τόν λόγον σου όσα νομίζεις, και δέν έχεις ό' αυτό άδικο,
πώς είναι τά καλύτερα; Οι Intentions θένε γερά κύματα για
νά μεταφραστούνε όπως πρέπει, και δέν έχομε αν θά βρε-
θόνε άρεστοί νά τις καταλάβουνε ώστε νά σκεπαστούν τά έσο-
δα μας καλής έκδοσης. Η Μπαϊλάντα δέ σού άρσεί; - κ. Π.
Ζμαραγδ. Και, τήν έχομε τή Γυνή Τσιγγάνα, όμως είναι με-
γαλότατη και δέν μπορούμε νά ξέσουμε ούτε θά τή δημοσιεύ-
σουμε. Για τό άλλο ζήτημα, θωροόμε, πρέπει νάπαντά κανείς
μόνο, οέ κρίνους πού είναι άξιοι. Αύτοι είναι άνάξιοι. Μολονόσο
αν θέλεις γράφε τού λόγον σου τίποτα, κί' αν τό πιτύχει τό δη-
μοσιεύουμε. - κ. Τ. Μαυρ. Πρώτ' απ' όλυ πρέπει νά σού φέ-
ρει ή ίδια πώς ό έλλανοδίτης είναι ό Καθθ. Εξήρασε έξ. Αεί-
τερο δέν είναι αλήθεια ότι ό ίδιος έχει τόσο στενές αισθητικές
γνώμες. "Όσα όσα πού είναι αντίθετα, στή συντηρότητα. Και
μετα όί άλλοι τί' ίδιο, γιατί βολόκουμε πώς ό «νοσηριός» θέλει
άκομη δοξέμα: ή δεύτερη στροφή σκοτεινή. Η Φωτιά πολύ
άφηρημένη. - κ. Ν. Γ. Η. Χαιρόμαστε για όσα γράφεις. "Έτσι
πρωίνουν μπροστά. Τό ποιήμά σου άρετά καλό. - κ. Στ. Σπηλ.
Δέν μπορούμε νά θυμηθώμε. Θά δημοσιευτούν άργότερα. - κ.
Γ. Δ. Βαρ. κ. Ν. Λερν. τά λάβαμε. - κ. Γ. Μ. Καλ. Τό
τραγούδι σου είναι πολύ καλύτερο από πολλά πού έχομε άξιο-
σες. Και τά λόγια σου δείχνουν ένα σεβασμό για τήν τέχνη τού
τόν θεωρούμε «άριστον οϊωνόν». Η «Κοιμη μου» έχει πολύ αί-
σημα μιά και κάποια σιχαυνητική άτέλεια. Θά τό δημοσιεύουμε.
- κ. Σκοπ. Παρ. Για τό διήγημα θά σού άπαντήσουμε στο έρ-
χόμερο. Τό ίδιο και ό' όσον; δέν άπαντούμε σήμερα. - κ. Νικ.
Μηλ. Τό φίλλο τό στέλνομε. Τή συντομή σου όο. 2η, τή
στέλνεις παρακαλώμε, στήν αντιπόσοπό μας κ. Γ. Τσιαντα-
φυλλίδη (Dilber Sokak 16 Σμύρνη). - κ. Πελαργό. Τό επί-
γραμμά σου καλό, μιά μοιάζει καταληχητικά μ' ένα άλλο, πού
δημοσιεύτηκε πού χρόνια, για τό διευθυντή τού «Νουμά» :

Περίοδος βαθύεις πώς τό μοιρολόγιον,
ο' άκολουθεί γαντζόν σκυλολόγιον,
κρατείς στο χέρι μέγα κομπολόγιον
και κάτω από τό όσόν άρνηρολόγιον.
Νά μιά ύπέροχη κωμικοτούρα οέ σίχους! Και δάν τή δημο-
σιεύαμε πρόθυμι αν κανείς φίλος μίς τήν ποιήσει και οέ
γραμμές.

ΛΑΧΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Η τετάρτη κλήρωσις του Λαχείου του Έθνικού στόλου γενήσεται άνωπερθέτως τήν
25ην Αύγουστου 1919 (2 Σεπτεμβρίου 1919).

Μέγα κέρδος Λογ. 80,000

Σύνολον κερδών » 1,000,000



„ΤΥΠΟΣ“

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ & Σ^{ΙΑ}

ΑΘΗΝΑΙ

ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

ΚΛΑΔΟΙ:

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΑΙΝΟΥΤΥΠΙΑ
ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΙΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ „ΤΥΠΟΥ“:

1^{ΟΝ}) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ:

- α) Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ. Πίσω από τὰ Κάγκελλα
πωλείται δεχ. 3.
β) ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΑΥΡΑ. Γυρισμοί, συλλογή ποιημά-
των, πωλείται δεχ. 3.---

ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ:

- γ) ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ, Τραγούδια, επί γάρττον Όι-
λανδικού χειροποιήτου, με πολυτελές εξώφυλλον.
δ) ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ, Ό Κάλβος και τὰ
τραγούδια του.

2^{ΟΝ}) ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ



ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΪΛΔ
Ή Μπαλλάδα τής
φυλακής του Ρίντιγκ

Έμμετρος μετάφρασις από
τò Άγγλικόν πρωτότυπον από
τòυ κ. Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΥ.
Πωλείται δεχ. 2.50

BENIAMIN KONSTAN

Άδόλφος

Μετάφρασις από τòυ κ.
ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ
Πωλείται δεχ. 3.50



ΓΚΑΙΤΕ

Μινιόν

Μετάφρασις από τòυ κ.
ΠΑΙΑ ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΗ
Πωλείται δεχ. 2.50



ΜΑΡΙΑ ΚΟΝΟΠΝΙΤΣΚΥ

Προμηθέας
και Σίσυφος

Μετάφρασις από τò Ρωσσικόν
άπό τòυ κ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΝΟΝΙΑΗ
Πωλείται δεχ. 2.50



ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ ΝΑ ΕΚΔΟΘΟΥΝ:

- ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΣΕΧΩΦ: Τò σπῆτι με τò άέτωμα και άλλα διηγήματα. —Μετάφρα-
σις από τò Γερμανικόν από τòυ κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΙΧΑ.
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΟΥΠΡΙΝ: Ληστριγόνες (Ίστορίες από τῆ ζωῆ τών Έλλήνων τῆς Κρι-
μαίας). —Μετάφρασις από τò Ρωσσικόν από τòυ κ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΝΟΝΙΑΗ.
Έπιστολαί μιάς Πορτογαλίδος μοναχής. —Μετάφρασις από τò Πορτογα-
λικόν από τòυ κ. ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ.

ΣΗΜ. Όλαι αἱ ἐκδόσεις τῆς Έταιρίας < ΤΥΠΟΣ > γίνονται επί γάρττον πολυτελούς με
όμοιόμορφον λιθογραφημένον εξώφυλλον και με τῆν εἰκόνα τòυ συγγραφέως.